

Comentariul poeziei lui Tudor Arghezi Morgenstimmung - a doua parte

Textul la care ne referim, prin ambiguitatea lui structurala, permite discernerea unor semnificatii profunde, aproape de sfasietoarea drama a cunoasterii, implica, in substanta ei ideatica, aceeasi sete devoratoare de absolut, ca in "Psalmi", "cunoscuti si recunoscuti ca impersionanta poezie a credintei si tagadei." (Constantin Parfene)

Indiscutabil, cantecul strecurat in sufletul atata timp zavorat, umpland "cladirea toata/ sertarele, cutiile, covoarele, / Ca o lavanda sonora./ este o metafora, o imagine centrala, care prin repetitie devine simbol, sugerand natura problematica a fiintei umane, inteleasa ca dat ontologic.

Morgenstimmung este o poezie erotica cu implicatii filozofice. Ea face parte din acea ramura a liricii argheziene izvorata din dualitatea faustica angelism-demonism. Dragostea este un instrument al cunoasterii identitatii de sine, niciodata satisfacuta si permanent mentinuta sub semnul incertitudinii, indoielii si suferintei.

Cantecul produce, in universul intim al insetatului de absolut, efecte spectaculoase, de nuante diferite, urmand si ele dialectica iluziilor si deziluziilor cunoasterii: "Cu tunetul se prabusira norii/ In incaperea universului inchis." Dragostea este un semn prin care "se poate induce ceva din misterul existentei, e o forma istorica profana (Mircea Eliade) sub acre se camufleaza sacrul. Din strofa finala a poeziei aflam cat de diferiti in esenta sunt protagonistii: Tu (sacru), eu (profan) sau tu (femeie), faptura naturala, eu (barbat), animal metafizic.

Dumicarea in boiti a protagonistilor este o hierofanie cu o structura paradoxala, pentru ca arata si totodata camufleaza sacralitatea (misterul). Versurile "Tu te-ai dumicat cu mine vaporos (impalpabil)/ Nedespartit - in bolti (planul cunoasterii) - evidentiaza ipostazele contradictoriu ale esentei umane: spiritualitate si materie, aspiratie spre nelimitare si limitare.

Contradictiile fiintei apar in interogatiile "De ce-ai cantat? De ce te-am auzit", ca expresii ale unui dureros repros adresat divinitatii, pentru ca este si nu este. Chiar daca interpretam poezia ca expresie a nepotrivirii dintre sexe, versurile din final exprima ideea ca divinitatea exista doar in constiinta noasna, in boltile cugetarii noastre. Ultimul vers "Tu soseai din vieti, eu veneam din morti" suna ca o concluzie cu rezonante nostalgice, melancolice.

Doua procedee stilistice aparent banale (lipsa atributelor care sa particularizeze statutul ontic al persoanei indicate prin pronumele tu si cele doua interogatii retorice din ultima strofa) contribuie la deschiderea textului spre multiple interpretari.

In misterioasa Morgenstimmung, de o substanta lirica superioara, expresia poarta o pecete de extraordinar arghezianism. Studiul atent al poemei ne procura revelatia unei erotici de alta factura.